

Studiu comparativ între sistemul de asigurare a calității în educație în România și Lituania

realizat în cadrul proiectului
„Eforturi comune pentru dezvoltarea profesională – asigurarea calității în educație”
Exercițiul 2008, aprobat cu nr. LLP-Ldv./VETPRO/2008/RO/106

Parteneri:

Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, București, România

Agenția Națională pentru Evaluarea Școlii, Vilnius, Lituania

CUPRINS

1. Prezentarea proiectului.....	3
2. Informații generale privind cele două țări.....	4
3. Politici și legislație în domeniul educației.....	5
4. Structura celor două sisteme de învățământ.....	8
5. Scurt istoric al reformei în educație.....	9
6. Direcții de reformă a celor două sisteme de educație.....	11
7. Abordarea “ <i>calității educației</i> ” în sistemele de învățământ din România și Lituania	12
8. Instituții responsabile și instrumente utilizate în asigurarea și evaluarea calității în educație...	15
9. Anexă.....	18

PREZENTAREA PROIECTULUI

Acest proiect a avut drept scop încurajarea dezbaterii, a schimbului de informații și a învățării reciproce pe teme de interes comun la nivelul Uniunii Europene, promovând abordările de calitate și transparența sistemelor de educare și formare.

În acest proiect a fost implicată, în calitate de promotor și coordonator, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP) și Agenția Națională pentru Evaluarea Școlii din Lituania, în calitate de partener extern.

Proiectul s-a adresat nevoilor experților aparținând aparatului propriu al ARACIP, experți din cadrul departamentelor de acreditare și evaluare externă a calității, dar și reprezentanți ai compartimentelor juridic și economic.

Obiectivele proiectului au fost următoarele:

- Îmbunătățirea cunoștințelor și a competențelor experților ARACIP prin cunoașterea reciprocă a sistemelor de învățământ lituanian și român;
- Sporirea cooperării între organizațiile europene implicate în evaluarea externă a școlilor din învățământul preuniversitar în vederea unei colaborări permanente între cele două țări.

Aceste obiective au fost atinse în timpul stagiului, iar transferul informațiilor dintre reprezentanții celor două organizații naționale, a permis achiziționarea de noi cunoștințe privind conceptul de calitate în educație, instrumentele și mecanismele prin intermediul cărora se evaluează calitatea în vederea obținerii acelor competențe care să permită gestionarea, într-o manieră profesionistă, a noului sistem de management și asigurare a calității în învățământul preuniversitar.

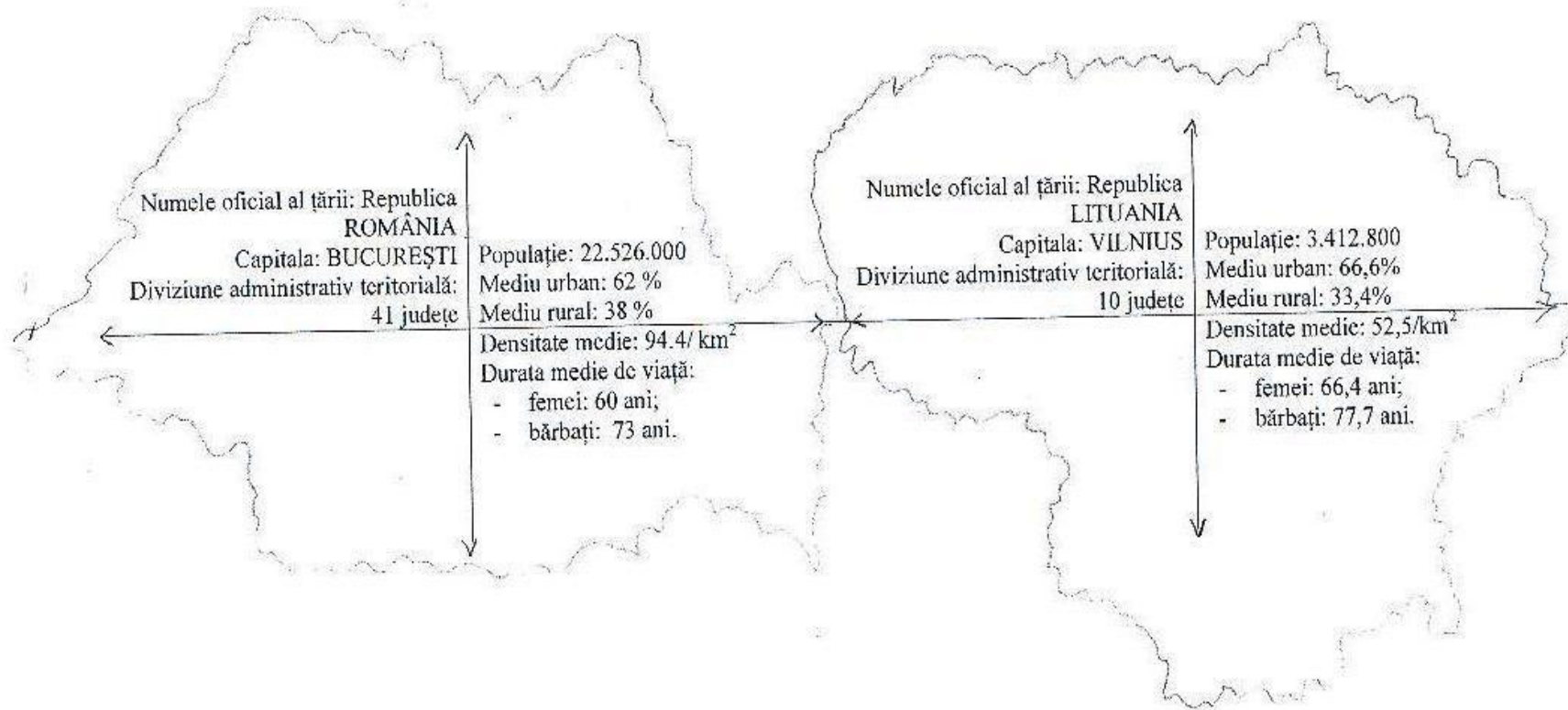
Noile competențe dobândite de cei zece beneficiari au fost recunoscute și certificate de partenerul extern.

Broșura de față reprezintă o sinteză a experiențelor dobândite în urma participării la acest proiect, reprezentând o analiză comparativă între sistemul de învățământ lituanian și cel românesc, utilă tuturor celor care doresc să se documenteze asupra diverselor abordări ale asigurării și evaluării calității în educație.

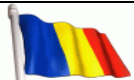
INFORMAȚII GENERALE PRIVIND CELE DOUĂ ȚĂRI

ROMÂNIA

LITUANIA

2.POLITICI ȘI LEGISLAȚIE ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI

ROMÂNIA

1. Programul de Guvernare 2005-2008 prezintă în *Cap.5 : Politica în domeniul educației, 9 obiective majore* avute în vedere, cel de al doilea fiind:

- *calitate ridicată a educației și pregătirea societății bazate pe cunoaștere;*

2. Planul Național de Dezvoltare 2007-2013 al Guvernului României, cap. 4: Capitalul uman, 4.3. Asigurarea și managementul calității în educație:

- prezintă **coordonatele generale** ale reformei în învățământ: elaborarea și implementarea unui nou curriculum la nivel național; orientarea educației către dezvoltarea competențelor, abilităților și aptitudinilor, o ofertă educațională mai flexibilă; posibilitatea de a realiza parcursuri școlare individualizate; responsabilizarea partenerilor sociali la probleme legate de educație.

3.Strategia M.Ed.C. pentru perioada 2006-2008 stabilește o serie de **8 priorități** ale politicii educaționale M.Ed.C., cea de a treia fiind **Calitatea**.

- **Direcțiile strategice M.Ed.C. pentru 2006—2008 sunt:**
  - Asigurarea egalității de șanse și sporirea accesului la educație;
  - *Asigurarea calității educației și compatibilizarea sistemului național de învățământ cu sistemul european de educație și formare profesională;*
  - Descentralizarea și creșterea gradului autonomie a sistemului educativ, la nivelul unităților / instituțiilor de învățământ;
  - Stimularea educației permanente;

LITUANIA

Guvernul lituanian a aprobat, în 1992, **Conceptul General al Educației în Lituania**, cel mai important document al reformei educației.

Lituania a redevenit țară independentă în 1990. Tot în 1990, Seimul pune bazele legale ale educației lituaniene; **Legea Educației** a fost adoptată în 25 iunie 1991; ea a primit mai multe amendamente în 1998 (printre care, învățământ obligatoriu de 10 ani). A fost modificată la 11 iunie 2002; noua lege definește structura educației și științei în Lituania, stabilește procedurile de înființare, restructurare ori desființare a instituțiilor de învățământ și cercetare. O nouă revizuire a Legii Educației a fost realizată în 2003 (la 17 iunie); sunt stabilite scopurile educației în Lituania, principiile de organizare a sistemului educațional, acțiunile principale, responsabilitățile din câmpul educației. **Principiile** educației lituaniene sunt:

- **Egalitatea de șanse** (sistemul de educație garantează egalitatea de șanse indiferent de naționalitate, sex, rasă, limbă, statut social, religie, mediul familial, credințe ori atitudini; este asigurat accesul la educație pentru fiecare persoană și sunt create condiții pentru schimbarea calificării profesionale ori acumularea de noi informații);
- **Interacțiunea permanentă a educației cu mediul** (sistemul educațional este în strânsă interdependență cu mediul general al țării: economic, social, cultural; este un sistem cu geometrie variabilă, adaptându-se la schimbările permanente și venind în întâmpinarea nevoilor societății);
- **Eficacitatea** (se urmărește obținerea unor rezultate foarte bune, valorificându-se la maximum resursele disponibile, prin acumulări constante, analize și planificări bazate pe un management eficient și potrivit și luări de decizii în timp util);
- **Continuitatea** (sistemul de educație este flexibil, deschis și bazat pe interacțiunea mai multor instituții; se asigură condiții pentru

- Reforma educației timpurii;
- Creșterea capacității instituționale, pentru elaborarea și gestionarea proiectelor;
- Susținerea, în manieră integrată, a educației, cercetării și inovării.

*În domeniul asigurării calității educației și al compatibilizării sistemului național de învățământ cu sistemul european de educație și formare profesională, strategia MEdC stabilește ca primă coordonată: **Asigurarea calității educației.** În acest demers, MEdC pornește de la **argumentul** necesității pregătirii continue a resurselor umane specifice sistemului de învățământ și elaborarea ghidurilor de bune practici și are în vedere următoarele rezultate:*

a) constituirea structurilor instituționale ARACIS și ARACIP;

b) profesionalism, previzibilitate, rigurozitate și transparență;

c) elaborarea unor standarde și indicatori de performanță pentru acreditarea unităților școlare.

4. Strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar, aprobată prin Memorandum de Guvernul României în decembrie 2005, are ca prim **obiectiv:** *eficientizarea activității și creșterea performanțelor instituțiilor educaționale.*

5. Legea nr. 87/2006, pentru aprobare a O.U.G. nr.75 / 2005, privind asigurarea calității educației:

- definește conceptul de calitate în educație, ca fiind: *”ansamblul de caracteristici ale unui program studiu și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate.”;*

învățarea pe parcursul vieții, pentru fiecare cetățean).

Constituția prevede că educația este gratuită și este un drept pentru copiii în vârstă de până la 16 ani. Studiile superioare sunt accesibile oricărui cetățean interesat și capabil; studenții care se remarcă prin rezultate foarte bune beneficiază de gratuitate.

În Lituania, educația este reglementată prin legi ale Republicii Lituania, rezoluții ale Guvernului lituanian, care sunt aprobate de Ministerul Educației și Științei. Activitatea instituțiilor de învățământ superior și de cercetare este reglementată de **Legea Științelor și Studiilor** (12 februarie 1991).

Legea Învățământului Vocațional (din 14 octombrie 1997) definește structurile și activitățile sistemului de educație vocațională. În 2006, Guvernul lituanian a dezvoltat o nouă versiune a Legii Învățământului Vocațional; forma revizuită a fost adoptată la 3 aprilie 2007

Din 15 decembrie 1998 este în vigoare **Legea Învățământului Special;** sunt stabilite structura, administrarea și procedurile de organizare a învățământului pentru persoane cu nevoi speciale.

Tot din 1998 (30 iunie), **Legea Educației Non – formale a Adulților** reglează acest aspect al educației din Lituania, specificând fundamentele structurii, activității și managementului.

Prin **Legea Învățământului Superior** (21 martie 2000) sunt stabilite direcțiile de acțiune a universităților.

În 2004, Guvernul lituanian a aprobat mai multe documente:

- **Metodologia de stabilire a necesităților financiare pentru educație și alocarea de resurse financiare din bugetul de stat,** ca și alocarea pe instituții a acestora; prin acest document se stabilește și modalitatea de interacțiune dintre mediul de afaceri și educație și cercetare. A fost aprobată o versiune îmbunătățită în 2006;
- **Criterii de finanțare pentru școlile de educație generală, educație specială și vocaționale,** stabilirea instituțiilor aparținând municipalității care să ofere asistență elevilor, profesorilor și școlilor (inclusiv criteriile de reorganizare, restructurare ori lichidare a instituțiilor asistate);
- **Regulamente ale departamentelor de educație aparținând municipalității** (scopuri, funcționare, structură, drepturi).

În 2005 (noiembrie), Ministerul Educației și Științei a aprobat **Procedura de monitorizare a educației de stat,** prin care sunt definite

- precizează rolurile și responsabilitățile fiecărui “actor” implicat în asigurarea și evaluarea internă sau externă a calității educației;

- descrie cadrul de implementare a sistemului de management al calității în unitățile de învățământ;

- stabilește cele trei domenii (capacitate instituțională, eficacitate educațională, managementul calității) și 15 criterii pe baza cărora se realizează atât evaluarea internă, cât și cea externă;

6. H.G. nr.1258/2005 privind aprobarea R.O.F. al ARACIP

7.Codul de etică profesională al experților în evaluare și acreditare, aprobat prin O.M.Ed.C nr. 5337/ 2006;

8. Metodologia de selecție și formare a experților în evaluare și acreditare, aprobată prin O.M.Ed.C nr. 5338/ 2006;

9.Standardele naționale de autorizare de funcționare provizorie și standarde naționale de acreditare și evaluare periodică, aprobate prin H.G. nr. 21/ ianuarie 2007.

10.Metodologia de evaluare instituțională a organizațiilor furnizoare de educație, aprobată prin H.G./ ianuarie 2007.

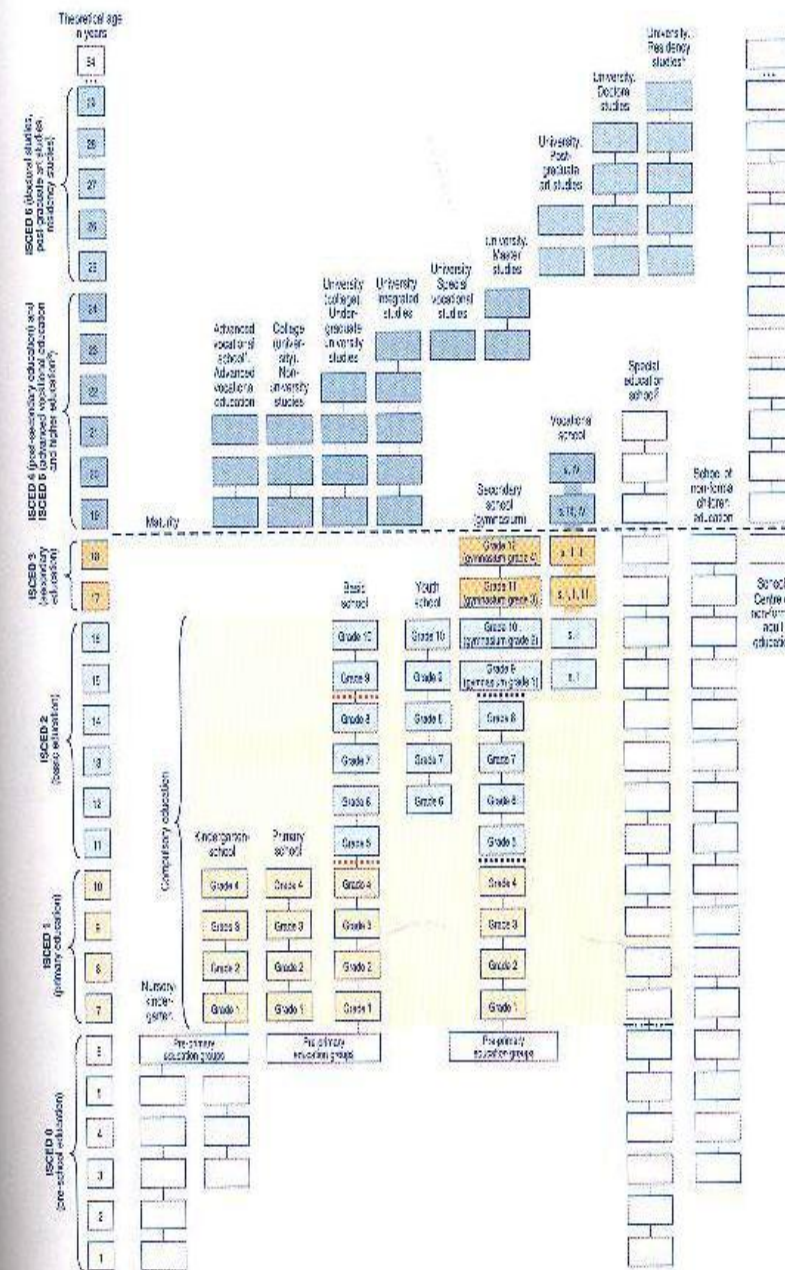
scopurile și obiectivele monitorizării (verificarea ritmică a schimbărilor din educație, progresul pe o perioadă determinată de timp, analiză, evaluare, prognoză), organizarea monitorizării, implementarea indicatorilor, procedurile de interpretare a datelor colectate. În decembrie 2005, Guvernul a dat publicității Lista indicatorilor de monitorizare în educația de stat.

În 2006, Ministerul Educației și Științei a aprobat **Regulamentul Sistemului Informațional**; a fost gândit pentru a oferi informații oficiale despre stadiul educației, iar aceste informații să fie cunoscute și accesibile publicului larg.

Vârsta	Clasa /Grupa	Niveluri educaționale		Nivel califica-re (COM 1985)	Nivel de referință EQF		
>19		Învățământ superior – lungă durată	Învățământ superior – studii doctorale	5	8		
			Învățământ superior – masterat				
		Învățământ superior – scurtă durată	Învățământ superior – licență	4	6		
			Învățământ pre-universitar post-liceal (Educație terțiară ne-universitară)			3 TVET	5 TVET
18	XIII		Liceu tehnologic	3 TVET	4 TVET + filiera voc		
17	XII	Liceu teoretic	Liceu de artă, sportiv, teologic	Liceu Tehnologic	An de completare	2 TVET	3 TVET
16	XI						
15	X	Învățământ teoretic	Învățământ de artă, sportiv, teologic	Învățământ tehnologic	Școala de arte și meserii	1 TVET	2 TVET + filiera voc
14	IX						
13	VIII	Învățământ gimnazial			1		
12	VII						
11	VI						
10	V						
9	IV	Învățământ primar					
8	III						
7	II						
6	I						
5	Mare	Învățământ pre-scolar					
4	Mijlocie						
3	Mică						

STRUCTURA SISTEMULUI DE EDUCATIE SI FORMARE PROFESIONALA CORELAT CU EQF

THE EDUCATIONAL STRUCTURE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

3. SCURT ISTORIC AL REFORMEI ÎN EDUCAȚIE

ROMÂNIA

Istoria ultimei reforme, neîncheiată încă, poate fi transfigurată într-o cultură a reformei pentru a integra învățământul românesc în cadența europeană cât mai curând și cât mai performant.

Până în anul 2000, reforma a cuprins în principal componentele de curriculum și management extinse pe șase capitole de măsuri, după cum urmează:

- reforma curriculară (plan de învățământ, programe, manuale) și compatibilizarea europeană a curriculumului național;
- trecerea de la învățarea reproductivă la cea creativă, prin rezolvare de probleme și relansarea cercetării științifice în universități;
- o nouă conexiune între școli, licee și universități, pe de o parte și mediul lor înconjurător economic, administrativ și cultural, pe de altă parte;
- ameliorarea infrastructurii și conectarea la sistemul informațional electronic al lumii de astăzi;
- reforma managementului școlar și academic prin descentralizare și crearea autonomiei instituționale a unităților de învățământ;
- inițierea unor forme avansate de cooperare internațională.

Au existat o serie de inovații privind:

- elaborarea și diseminarea Curriculumului Național și a Programelor Cadru pentru toate nivelurile învățământului preuniversitar (noile Programe Cadru diversifică oferta curriculară: Curriculum Obligatoriu - național -, Curriculum Local – la decizia școlii - și Curriculum Individual – opțional);
- editarea manualelor alternative;
- trecerea la structura semestrială a anului școlar;
- reforma evaluării didactice și a evaluării instituționale, fundamentarea acestora pe descriptorii de performanță;
- examene de capacitate, bacalaureat național, ș.a.

LITUANIA

Istoria educației din Lituania din ultimii 15 ani, este divizată în trei faze:

Prima fază corespunde primului stadiu al reformei educației (1990 - 1997). O primă direcție este centrată pe modificări ale conținutului curricular (mai puțin pentru învățământul vocațional unde curriculumul a fost imposibil de modificat într-un mod centralizat), al manualelor și al metodelor pedagogice.

Modificările au vizat umanizarea și modernizarea conținuturilor, făcându-se eforturi pentru a trece de la învățarea reproductivă la cea creativă. O altă direcție a fost extinderea oportunităților pentru variante de învățare prin implementarea principiilor umanismului și democrației. Sistemul moștenit de tip școală unificată a fost suplimentat prin introducerea de școli pentru tinerii care nu aveau suficientă motivație pentru învățare și gimnazii pentru tinerii motivați. Școlile de tip general cu predare în limbile minorităților etnice – rusa și poloneza – au fost păstrate. Elevilor cu nevoi speciale, care anterior fuseseră educați în școli specializate, li s-a oferit șansa de a obține educație integrată în școli de educație generală. În 1996, Centrul Național de Examinare a stabilit, la nivel național, examenul numit „*matura*”.

A doua fază (1998-2002) a urmat cursul stabilit în prima fază și a avut ca scop rezolvarea problemelor ridicate de ultimele inovații în educație și de dezvoltare a societății. În direcția reducerii abandonului școlar în rândul tinerilor, se produce o schimbare în sensul reducerii educației permanente de la 10 la 9 ani. De asemenea, a fost introdus un an pregătitor obligatoriu în educația preșcolară (2000). Continuându-se pe același model, adică centrarea pe elev, s-a introdus împărțirea pe profiluri în ultimii doi ani de educație generală. S-a coroborat cu sistemul de examene de maturitate și cel din urmă cu sistemul de admitere în învățământul liceal. A fost introdus **principiul finanțării pe elev**, și ca soluție a unor probleme pe cum scăderea numărului de copii din școli dar și migrația populației.

A treia fază a dezvoltării educației (2003-2012) se pliază pe strategia

	<p>națională de educație. Aceasta urmărește o serie de ținte pentru dezvoltarea educației: dezvoltarea unui sistem educațional eficient și consistent bazat pe un management responsabil, procurarea de fonduri și utilizarea rațională a resurselor, dezvoltarea unui sistem accesibil de educație continuă ce garantează “life-long learning” și justiție socială în educație, asigurarea calității educației pe aceeași linie cu nevoile individuale într-o societate civilă condiționată de economia de piață dar și cu nevoile universale ale societății într-o lume modernă.</p>
--	--

4. DIRECȚII DE REFORMĂ ÎN EDUCAȚIE

ROMÂNIA

Descentralizarea presupune: componenta financiară, reconfigurarea politicilor de resurse umane, adaptarea curriculară la nevoile comunității. Aceasta va produce schimbări majore în managementul învățământului.

Principalele schimbări așteptate sunt:

- **transferul ponderii decizionale de la nivelurile național și regional al sistemului de învățământ la nivel local.** Consiliul de Administrație, cu o structură schimbată, va deveni principalul organism de decizie de la nivelul unității școlare. Totodată, va crește rolul directorului, ca organ executiv pentru deciziile esențiale, dar și deliberativ pentru deciziile curente;
  - **creșterea autorității de decizie a Consiliului local,** devenit partenerul privilegiat al școlii din comunitate, atât prin participarea la activitatea Consiliului de administrație, cât și, mai ales, în plan financiar. Relațiile de subordonare, existente în prezent, vor trebui înlocuite cu relații de **coordonare** între școală și comunitatea locală.
  - **Modificarea atribuțiilor ISJ.**
  - **Modificarea atribuțiilor M.E.C.T. și a instituțiilor / agențiilor subordonate – care se vor orienta cu precădere spre decizii la nivel politic și strategic.**
  - **Negocierea inter-instituțională va fundamenta întreg procesul decizional.**
- Pentru a reduce riscurile legate de implementarea descentralizării, va fi aplicată și o strategie națională de informare și de promovare a proiectului în rândul părților interesate (pentru diminuarea riscurilor din prima categorie), dar și politici naționale privind diminuarea riscurilor.**

LITUANIA

Autonomia sistemului de învățare din Lituania se impune printr-o Strategie Națională a Educației ce-și fixează o serie de scopuri cheie pentru dezvoltarea educației. Se conturează cinci direcții prioritare:

1. Îmbunătățirea managementului (implementarea principiilor managementului calitativ care să asigure o trecere spre responsabilități subsidiare și de contabilitate bazate pe resurse financiare distribuite și planificate rațional și transparent);
2. Îmbunătățirea infrastructurii (eficacitatea rețelei de servicii educaționale, dezvoltarea de noi servicii și conexiuni în educație);
3. Îmbunătățirea susținerii (accentuându-se șanse egale din punct de vedere social la educație, susținerea individuală diversă pentru elevi care poate fi de natură generală sau bazată pe diverse criterii, organizarea de asistență materială, psihologică sau de alt tip pentru școli);
4. Îmbunătățirea conținutului (să fie conform cu nevoile pieței de muncă într-o societate dezvoltată, îmbunătățirea activităților sociale, de comunicare și de tip general, ajustarea educației la nevoile individuale și la capacitățile individuale împreună cu eliminarea încărcăturii suplimentare);
5. Îmbunătățirea calității personalului, reorganizarea educației și dezvoltarea profesională a pedagogilor, cerințe revizuite pentru pedagogi, un sistem nou de evaluare a competențelor acestora, luarea de măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de calificare a managerilor de școală.

5. ABORDAREA “CALITĂȚII EDUCAȚIEI” ÎN SISTEMELE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN ROMÂNIA ȘI LITUANIA

ROMÂNIA

În învățământul românesc s-a urmărit întotdeauna calitatea; nu numai a actului de predare, ci și în relațiile cu beneficiarii (directi ori indirecti). În ultimii ani, calitatea educației a fost reglementată prin acte normative, metodologii, proceduri, instrumente. Astfel:

- **Calitatea educației** este ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu și ale furnizorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate.
- **Evaluarea calității educației** constă în examinarea multicriterială a măsurii în care o organizație furnizoare de educație și programele acesteia îndeplinesc standardele și standardele de referință. Atunci când evaluarea calității este efectuată de însăși organizația furnizoare de educație, aceasta ia forma *evaluării interne*. Atunci când evaluarea calității este efectuată de o agenție națională sau internațională specializată, aceasta ia forma *evaluării externe*.
- **Pentru evaluarea externă a calității educației** se înființează, prin O.U.G. nr.75/ 2005 privind asigurarea calității educației, aprobată prin Legea nr. 87/ 2006 , **Agencia Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS)** și **Agencia Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP)**.
- **Asigurarea calității educației** exprimă capacitatea unei organizații furnizoare de a oferi programe de educație, în

LITUANIA

În Lituania se acordă o atenție deosebită asigurării calității educației; modelul implementat este cel anglo-saxon.

Istoria evoluției educației în Lituania, ca țară cu drepturi depline, poate fi împărțită în trei mari perioade: 1990 – 1997, 1998 -2002 și din 2003 până în prezent. În prima etapă, atenția a fost îndreptată spre conținuturi (curriculum, manuale, pedagogie, programe); în domeniul asigurării calității, atenția s-a concentrat asupra dezvoltării profesionale a cadrelor didactice din învățământul general, a atestării managerilor. A fost creat **Centrul Național de Examinare**, care organizează și urmărește examenul de bacalaureat. În 1995, a fost creat **Centrul pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior**.

În etapa a doua, s-a urmărit implementarea noului în educație, corespunzător nivelului de dezvoltare a societății. A fost introdus anul pregătit în învățământul preșcolar (în 2000). A fost îmbunătățit sistemul de organizare a bacalaureatului și cel de admitere în învățământul superior. Datorită dezvoltării economice, s-a urmărit în mod special dotarea cu manuale, cărți de specialitate, calculatoare a unităților de învățământ. Finanțarea educației a fost restructurată în 2002; a fost introdus principiul „pupil’s basket”, conform căruia școala primește fonduri în funcție de numărul de elevi; de asemenea, au fost pregătite condițiile pentru ca acest principiu să fie introdus și în școlile vocaționale.

În cea de a treia etapă este implementată **Strategia Națională pentru Educație – 2003-2012**; prin această strategie se urmărește:

- Dezvoltarea și eficientizarea sistemului național de educație, printr-un management asumat, obiective ancorate în realitate și utilizarea rațională a resurselor;
- Dezvoltarea unui sistem accesibil al educației continue, pe tot parcursul vieții;
- Asigurarea calității în educație, în acord cu cerințele societății

conformitate cu standardele în vigoare.

- **Metodologia asigurării calității** educației, conform Legii nr. 87/ 2006, cuprinde următoarele componente:
- **Criteriul:** aspect fundamental de organizare și funcționare a unei organizații furnizoare de educație.
- **Standardul:** descrierea cerințelor, formulate în termeni de reguli sau rezultate, care definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a unei activități în educație.
- **Standardul de referință:** descrierea cerințelor care definesc un nivel optim de realizare.
  - **Indicator de performanță:** instrument de măsurare a gradului de realizare a unei activități.
  - **Procese:**
    - *Planificarea și realizarea efectivă a rezultatelor așteptate ale învățării;*
    - *Monitorizarea rezultatelor;*
    - *Evaluarea internă a rezultatelor;*
    - *Evaluarea externă a rezultatelor;*
    - *Îmbunătățirea continuă a rezultatelor.*
  - **Domenii:**
    - *Capacitate instituțională: structură, management și resurse;*
    - *Eficientă educațională: programe de studiu, rezultatele învățării, activitatea de cercetare științifică, metodică și financiară;*
    - *Managementul calității: strategii, structuri, proceduri, sistem informațional, accesibilitate, transparență.*

civile, condițiile economice, prioritățile și nevoile lumii moderne.

Programul de implementare a acestei strategii are mai multe linii directoare:

- **Îmbunătățirea managementului** (implementarea principiilor managementului calității, responsabilizare, planificare rațională și transparentă și distribuție eficientă a resurselor);
- **Îmbunătățirea infrastructurii** (dezvoltarea de noi servicii în educație și acordarea acestora la sistemul educațional);
- **Îmbunătățirea ajutorului oferit educabililor** (egalitatea oportunităților, sprijin individual, asistență psihologică ori de altă natură oferită prin intermediul școlilor);
- **Îmbunătățirea conținuturilor** (adaptarea finalităților școlii la piața muncii și societatea cunoașterii, dezvoltare socială, dezvoltarea unor abilități de utilitate practică, socială, școlarizare potrivită dezvoltării personale și capacităților fiecăruia în parte);
- **Îmbunătățirea calității profesionale a celor din sistem** (reorganizarea pregătirii pedagogilor, a tuturor cadrelor didactice, dezvoltarea unui nou sistem de acumulare de competențe specifice, stabilirea unor metode clare de evaluare pentru managerii școlari).

În perioada 2002-2005 a fost în derulare un proiect național de îmbunătățire a sistemului educațional, cel mai important proiect de la recâștigarea independenței țării, cu un buget alocat extrem de generos. S-a urmărit în mod special creșterea calității predării în școlile generale și optimizarea utilizării fondurilor destinate educației.

În strânsă legătură cu asigurarea calității sunt autoevaluarea școlilor (**audit intern**) și evaluarea externă (**audit extern**). Cele două aspecte ale evaluării sunt în interdependență și ajută organizația școlară: să colecteze date relevante referitoare la activitatea proprie, să detecteze punctele tari/slabe, amenințările și oportunitățile, să-și stabilească prioritățile de dezvoltare, să poată disemina exemple de bune practici. În urma auditului extern, autoritățile din sector sunt ajutate să ia decizii coerente. Declanșarea auditului intern este inițiată de directorul școlii. Auditul extern nu este plătit de școală și se încheie cu un raport care conține și

	<p>recomandări; acest raport poate sta la baza analizei interne. Datele colectate sunt confidențiale, însă concluziile sunt publice și disponibile pe site-ul Ministerul Educației și Științei din Lituania.</p>
--	--

A fost înființată Agenția Națională de Evaluarea Școlii (în 2005). Sunt acreditate numai unitățile de învățământ din categoria „gymnasium”; această activitate o realizează un departament specializat din cadrul Ministerul Educației și Științei din Lituania.

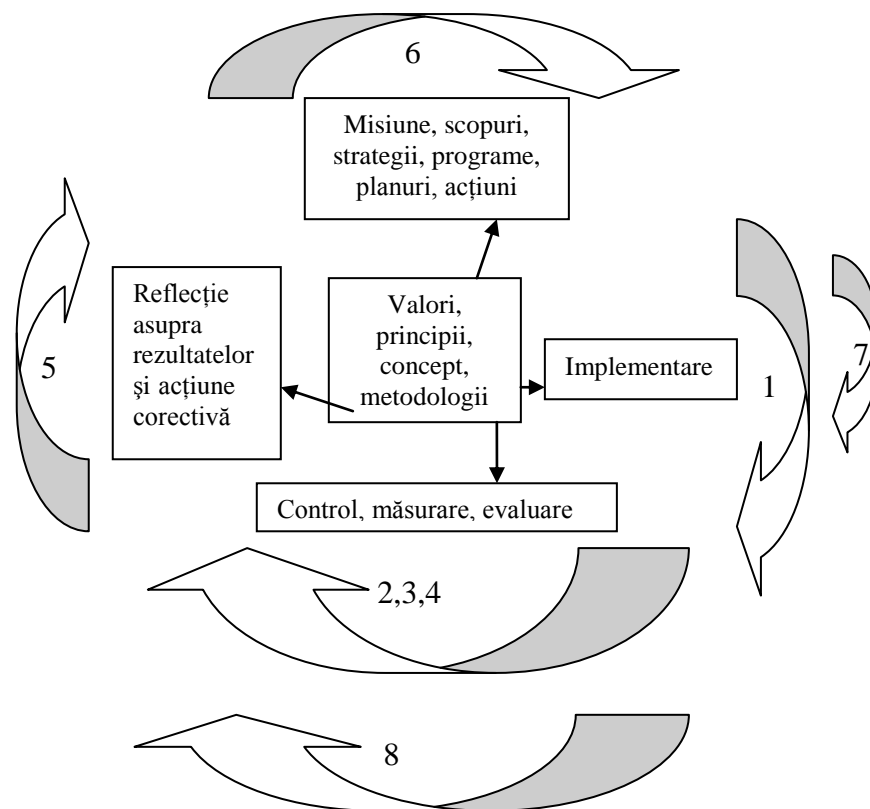
6. INSTITUȚII RESPONSABILE ȘI INSTRUMENTE UTILIZATE ÎN ASIGURAREA ȘI EVALUAREA CALITĂȚII ÎN EDUCAȚIE

 <p>ROMÂNIA</p>	 <p>LITUANIA</p>
<p>Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP)</p> <p>Misiune: realizează evaluarea externă a calității educației oferite de instituții de învățământ preuniversitar și de alte organizații furnizoare de educație precum și autorizarea, acreditarea și evaluarea periodică a unităților de învățământ preuniversitar.</p> <p>Principalele activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborează standarde, metodologii de evaluare instituțională de acreditare, ghiduri de bune practici, analize de sistem asupra calității învățământului preuniversitar din România, etc.; - realizează activități de evaluare și acreditare a furnizorilor de educație din învățământul preuniversitar; - propune Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului înființarea și acreditarea, prin Ordin a instituțiilor de învățământ preuniversitar pentru fiecare nivel de învățământ, program de studii și calificare profesională, după caz; - efectuează, pe baze contractuale, la solicitarea ministrului, evaluarea calității educației în învățământul preuniversitar; - realizează împreună cu inspectoratele școlare și direcțiile de resort activitatea de monitorizare și control al calității; - efectuează, cel puțin o dată la trei ani, evaluarea organizațiilor furnizoare de educație acreditate; - face publice rezultatele evaluării externe. <p>Autoevaluarea</p> <p>Modalitatea esențială de asigurare a calității prin care instituția școlară își evaluează, ea însăși, performanța.</p> <p>Rolul autoevaluării este de a descrie modul în care o instituție școlară</p>	<p>Agenția Națională pentru Evaluarea Școlii din Lituania</p> <p>Misiune: realizează evaluarea externă, culege informații pentru a lua decizii de îmbunătățire a activităților în scopul asigurării calității.</p> <p>Obiective:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să realizeze activități de evaluare a școlilor din învățământul preuniversitar; - să furnizeze asistență și recomandări pentru îmbunătățirea activității școlilor; - să efectueze, cel puțin o dată la șapte ani, evaluarea organizațiilor furnizoare de educație; - elaborează metodologii de evaluare instituțională, ghiduri de bune practici, analize de sistem asupra calității învățământului preuniversitar din Lituania, etc.; <p>Autoevaluarea</p> <p>Calitatea în educație nu se poate realiza fără autoevaluare și schimbări în cultura managerială.</p> <p>Motivele pentru autoevaluare ar putea fi exprimate prin: schimbare</p>

funcționează și se dezvoltă.

Este un pas inițial, benefic și util, cu scopul de a asigura dezvoltarea, creșterea și nu de a sancționa. Asigură autoreglarea, optimizarea și revizuirea funcționării și dezvoltării instituției. Reprezintă asumarea reală a rezultatelor ei de către toți cei implicați.

Metodologia de autoevaluare cuprinde trei domenii: capacitatea instituțională, eficacitatea educațională și managementul calității. Fiecare cuprinde criterii, indicatori și descriptori de performanță. Etapele demersului de autoevaluare sunt surprinse în spirala calității astfel:

1. Selectarea domeniului/temei/temelor supuse procedurilor de autoevaluare
2. Diagnoza nivelului de realizare pentru fiecare dintre temele selectate; prima diagnoză va cuprinde toate domeniile și aspectele supuse autoevaluării.

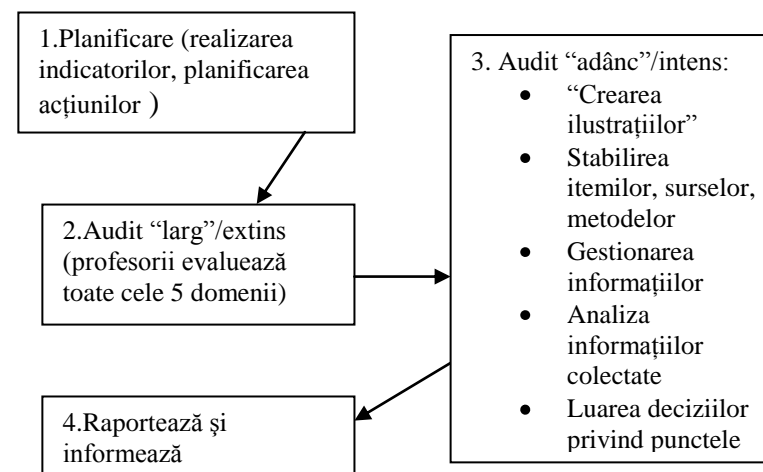
(rapidă a mediului), descentralizare și evaluare.

Scopul acesteia este de a evalua continuu și de a dezvolta instituția furnizoare de educație. Evaluând, se colectează informații despre performanțele școlii, se detectează puncte tari dar și amenințări, se stabilesc prioritățile în procesul de îmbunătățire și se diseminează exemple de bune practici.

Managementul calității poate fi definit prin descrierea cercului lui Deming: selecția obiectivelor reprezintă planificarea, activitățile de îndeplinire a obiectivelor – implementarea, măsurarea succesului activităților – evaluarea, identificarea punctelor tari și a amenințărilor – optimizarea.

Metodologia de autoevaluare cuprinde cinci arii (domenii) : cultura școlii, procesul de predare - învățare, rezultatele, suportul elevilor și managementul școlii; 22 de teme și 62 de indicatori. Fiecărui indicator i se realizează o descriere specifică numită „ilustrație”, definită de fiecare școală în parte, la fel ca și nivelurile de realizare care sunt în număr de patru și care se redefinesc și regândesc când planurile se schimbă.

Procesul de autoevaluare poate fi structurat astfel:

Există trei componente de bază atât la nivel local cât și național care responsabilizează planul profesional, pe de o parte, politic, pe de altă parte și clienții pe direcția finală.

Metodele de colectare a informațiilor sunt : observația, focus – group,

3. Judecarea nivelului de realizare
4. Identificarea punctelor tari, a slăbiciunilor și a țintelor (analiza SWOT)
5. Crearea unui grup de lucru pentru inițierea și aplicarea măsurilor de remediere/dezvoltare, din care fac parte și reprezentanții beneficiarilor
6. Modificarea/optimizarea proiectului de dezvoltare instituțională și a planurilor operaționale asociate.
7. Desfășurarea activităților de dezvoltare/optimizare/remediere-cu implicarea tuturor celor interesați.
8. Reaplicarea instrumentului de evaluare (după minim 3 luni) pentru a evidenția progresul realizat.

La nivelul școlii structura care este responsabilă de autoevaluare se numește Comisia pentru Evaluarea și Asigurarea Calității (CEAC).

Evaluarea externă

- Atestă capacitatea organizațiilor furnizoare de educație de a îndeplini așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate.
- Asigură protecția beneficiarilor direcți și indirecti de programe de studiu, prin producerea și diseminarea de informații despre calitatea educației.
- Contribuie la dezvoltarea unei culturi instituționale a calității în învățământul preuniversitar.
- Propune Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului politici și strategii de permanentă ameliorare a calității învățământului preuniversitar.

interviul, analiza documentelor, chestionarele. Există o formă de raportare finală care conține în mod obligatoriu zece puncte tari , cinci amenințări și priorități de îmbunătățire.

Evaluarea externă

- Furnizează o direcție a acțiunilor de cercetare și îmbunătățire continuă.
- Permite un control al rezultatelor pe plan educațional dar și organizațional, valorizează identitatea culturală și misiunea școlii.
- Identifică punctele tari și punctele slabe, atrage atenția asupra dimensiunii calitative a actului educațional.
- Asigură feed-back pentru grupurile semnificative de interes, rezultatele evaluării fiind cunoscute de către toți beneficiarii direcți și indirecti, pentru ca toate aceste grupuri de interes sa poate judeca dacă investiția făcută a dus sau nu la impactul așteptat și dacă merită continuată.

ANEXA

ROMÂNIA

Domenii și criterii:

A. Capacitate instituțională

- a) structurile instituționale, administrative și manageriale
- b) baza materială
- c) resurse umane

B. Eficacitate educațională

- a) conținutul programelor de studiu
- b) rezultatele învățării
- c) activitatea de cercetare științifică sau metodică, după caz
- d) activitatea financiară a organizației

C. Managementul calității

- a) strategii și proceduri pentru asigurarea calității
- b) proceduri privind inițierea, monitorizarea și revizuirea periodică a programelor și activităților desfășurate
- c) proceduri obiective și transparente de evaluare a rezultatelor învățării
- d) proceduri de evaluare periodică a calității corpului profesoral
- e) accesibilitatea resurselor adecvate învățării
- f) baza de date actualizată sistematic, referitoare la asigurarea internă a calității
- g) transparența informațiilor de interes public cu privire la programele de studii și, după caz, certificatele, diplomele și calificările oferite
- h) funcționalitatea structurilor de asigurare a calității educației, conform legii

LITUANIA

Domenii și criterii:

A. Cultura școlară

- a) ethos
- b) aspirații
- c) relaționările școlii

B. Educație și formare

- a) organizarea generală a educației
- b) organizarea lecțiilor
- c) calitatea predării
- d) calitatea învățării
- e) diferențierile dintre „a preda” și „a învăța”
- f) evaluarea prin formare

C. Rezultate

- a) progres
- b) rezultatele învățării

D. Suportul educațional

- a) grija pentru copii
- b) sprijinul pedagogic, psihologic și social
- c) venirea în întâmpinarea nevoilor educaționale speciale
- d) ghid al carierei
- e) informare a părinților

	<p>E. Managementul strategic al școlii</p>
--	---

- a) strategia școlii
- b) evaluarea internă
- c) leadership
- d) resurse umane și conducere
- e) gestionarea activelor